

Pavlos, Mitropolit de Sisáni și Siátista

**Omul care nu este smerit
nu poate iubi
SFÂNTUL IACOV ȚALIKIS
așa cum l-am cunoscut**

Traducere din limba neogreacă de
Constantin Emanuel DUMITRU

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului TEOFAN,
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA

Iași, 2020

Sfântul Iacov Țalakis
(1920-1991)

Cuprins

Cuvânt înainte la ediția românească	7
Cuvânt înainte	11
Prima întâlnire	19
Câteva cuvinte despre copilăria Părintelui Iacov	37
La Mănăstirea Cuviosului David	41
Harismele Sfântului Iacov	51
Un om plin de bunătate, un om al smereniei și al iubirii	51
Știa să aline oamenii și să le dea nădejde	62
Văzător cu duhul și înainte văzător	69
Grija Sfântului Iacov pentru tineri	85
Viața harică	91
Problemele de sănătate și războiul cu demonii	107
Părintele Iacov „Iertați-mă!”. Întâlnirea cu Patriarhul Bartolomeu	121

Adormirea Părintelui Iacov	127
În loc de epilog	139
Anexă	151

Cuvânt înainte la ediția românească

Cuviosul Iacov Țalikus (1920-1991) este un sfânt contemporan mai puțin cunoscut în rândul credincioșilor dreptmăritori din România. Din acest motiv, lucrarea de față reprezintă un prilej optim de împărtășire și cunoaștere a vieții sale sfinte. Paginile care ne stau înaintea sunt mai cu seamă daruri duhovnicești de preț, provenite de la unul dintre ucenicii săi, nu până de mult Mitropolit al Mitropoliei de Sisáni și Siátista, o eparhie a Bisericii Ortodoxe a Greciei, situată nu departe de cetatea Tesalonicului. Înaltpreasfințitul Pavlos, trecut la Domnul la 13 ianuarie 2019, a avut binecuvântarea să petreacă în preajma Sfântului Iacov aproape două decenii. În acest răstimp, arhimandritul de atunci Pavlos a adunat în sufletul său nu puține experiențe duhovnicești, pe care ni le pune înaintea spre folosul și zidirea noastră sufletească.

După cum vom afla și din cuprinsul prezentării de față, Sfântul Iacov era originar din Asia Mică, venit în Grecia și stabilit în insula Evia împreună cu familia sa ca urmare a prigoanei turcești ce a avut loc în anii '20 ai secolului trecut pe seama populației grecești din Asia Mică – până la ocupația otomană din secolele XIV-XV, fostă provincie bizantină. Aici a viețuit până la intrarea sa în monahism. Alege să își închine viața lui Dumnezeu în Mănăstirea Cuviosului David, un sfânt din secolul al XVI-lea, ctitor al mănăstirii care astăzi îi poartă numele. Vreme de patruzeci de ani s-a nevoit aici, primind de la Dumnezeu multe daruri și harisme, de care s-au împărtășit și se împărtășesc mulțime de credincioși. De mare importanță este faptul că a viețuit în același timp cu noi, astfel încât duhul viețuirii sale sfinte poate ajunge mai lesne la noi. El este o mărturie vie a faptului că și în veacul în care trăim mai pot exista sfinți, iar sfințenia rămâne o chemare adresată tuturor.

Lucrarea sa mijlocitoare de daruri sfințitoare are un ecou covârșitor în sufletele noastre și datorită faptului că ucenicii săi ne-au fost, iar unii încă ne sunt contemporani. Înaltpreasfințitul

Pavlos este unul dintre ei. Acest cuvânt înainte, cu bunăvoința cititorilor, poate fi de asemenea o mărturie a sfințeniei Sfântului Iacov, sfințenie ce a lăsat urme și s-a transmis mai departe prin ucenicul său, Mitropolitul Pavlos Ioannou. A rânduit Dumnezeu să slujesc, în perioada studiilor în Grecia, în cadrul Mitropoliei de Sisáni și Siá-tista și să-l cunosc personal pe Părintele Mitropolit Pavlos. Unele dintre faptele menționate în această lucrare le-am auzit personal de la Înalt-preasfinția Sa, altele nu. Ceea ce am putut remarca, atât din experiență, dar mai cu seamă parcurgând rândurile ce urmează, a fost asemănarea multor cuvinte, fapte și gesturi ale Mitropolitului Pavlos cu cele ale Sfântului Iacov. Aceasta înseamnă că sfințenia Sfântului Iacov a trecut dincolo de el, imprimându-se în cei de aproape ai săi, dar și că Mitropolitul Pavlos s-a lăsat lucrat de viețuirea sfințitoare a Sfântului Iacov. Despre Mitropolitul Pavlos și slujirea sa în Biserica lui Hristos sunt convins că se va vorbi mult, cu atât mai mult cu cât am certitudinea, dimpreună cu mulți alții care l-au cunoscut, că acesta nu a fost doar ucenic al Sfântului Iacov, ci a devenit cu timpul el însuși, prin lucrarea sa pastorală și

misionară, dar și prin finețea duhovnicească și umană, un vrednic „iconom al tainelor lui Dumnezeu” (I Cor. 4, 1), un ales ierarh al lui Hristos și un adevărat Părinte al Bisericii.

Așadar, recomandăm această carte ca fiind nu doar o simplă prezentare aghiografică, ci mai degrabă o introducere într-o cultură de duh, proaspătă, actuală și binefăcătoare pentru noi toți. Sfântul Iacov și Părintele Mitropolit Pavlos să ne mijlocească cât mai multe din darurile lor duhovnițești spre înaintarea noastră pe calea mântuirii.

Sf. Mare Mc. Mina, 11 nov. 2019

Arhim. Nathanael Neacșu

Cuvânt înainte

Cu puțin înainte de Grevená, pe drumul care suie, se lăsase întunericul de-a binelea. Ploaia preschimbase asfaltul într-o oglindă și puțin mai târziu peisajului i s-a adăugat și o ceață densă. Destinația mea nu părea prea primitoare. În Siátista¹ mă aștepta însă cineva cu bunătate din belsug, care avea să compenseze mohoreala vremii.

I-am cerut Mitropolitului Pavlos de Sisáni și Siátista să ne întâlnim și să-mi povestească tot ce știe și își amintește despre renumitul Părinte Iacov Țalíkis, care de curând a fost recunoscut sfânt (și oficial) de către Biserica-Mamă, Patriarhia Ecumenică. Știam că aveam să aud multe lucruri prețioase, pentru că interlocutorul meu l-a cunoscut pe Sfântul Iacov îndeaproape timp de mai bine de douăzeci de ani. Îl rugasem pe Înaltpreasfințitul să îmi dea permisiunea să înregistrez

---

¹ Siátista este un orașel de munte, din regiunea Macedonia de Vest, în nordul Greciei, situat la o înălțime de 920 de metri [n. tr.].

conversația noastră și apoi, textul transcris să fie publicat sub forma unei cărți.

Am ajuns la Siătista după-amiaza. În palatul mitropolitan am fost întâmpinat de Părintele protosinghel Efrem, un om plin de zâmbet și bunăvoință. Mitropolitul era plecat într-unul dintre satele dimprejur cu o îndatorire pastorală și încă nu se întorsese. Când a sosit, m-a invitat să mâncăm împreună. Într-o bucătărioară îngrijită, am stat cu părinții de la Mitropolie în jurul unei mese simple, cu mâncare de post, fără ulei. O masă plină de tot harul și toată căldura unei mese mănăstirești. În timpul mesei nu s-au rostit decât câteva cuvinte. Nu a existat nici o formalitate rece, nici o rezervă sau vreo lipsă de naturalețe din partea gazdelor mele. Am admirat niște oameni autentici, le-am admirat atitudinea, am admirat mediul în care se aflau. Există medii care amintesc de Biserică și altele care sunt Biserica. Acum mă aflam într-unul din cea de-a doua categorie.

Întâlnirea pentru discuția noastră a fost stabilă pentru după-amiaza acelei zile. Ne-am retras la odihnă. Cerul continua să-și reverse lacrimile asupra pământului. Când m-am reîntors după-amiază, Mitropolia era cufundată în liniște.

Afară sufla un vânt sălbatic, care aducea tunete dinspre munții dimprejur. Am mers în biroul episcopului.

– Stai să pun o hârtie pe ușă, ca să nu fim deranjați, a zis mitropolitul și după aceea s-a oferit să-mi facă o cafea.

Cât timp a lipsit în bucătărie, mi-am aranjat lucrurile și am pregătit micul reportofon pentru înregistrarea convorbirii noastre. Pe biroul episcopal domnea o fotografie înrămată a Părintelui Iacov. Lângă ușă se afla altă fotografie, și puțin mai departe, pe perete, era o icoană pictată a Sfântului Iacov.

– Pretutindeni, Sfântul Iacov..., am observat când s-a întors episcopul, ținând în mâini tava cu cafele și apă.

– Chiar și după aproape treizeci de ani de la adormirea lui, nu simt că a trecut vreo zi în care să nu fi fost prezent, mi-a răspuns. Nu mi-a lipsit. Sigur, cei care i-am stat în preajmă, am slujit împreună cu el, am avut discuții îndelungate și l-am cunoscut îndeaproape în felurite contexte ne gândim cu nostalgie la prezența sa. Însă lipsa prezenței sale fizice nu înseamnă și absență.

– Totuși, am insistat, după adormirea sfinților epocii noastre, a Sfântului Porfirie, a Sfântului Paisie, a Sfântului Iacov, e greu ca cineva care i-a cunoscut să nu simtă că a rămas orfan.

– Nu cred că am rămas orfani, fiindcă acești sfinți trăiesc, nu au plecat de lângă noi. Ba chiar poate că mijlocirea și îndrăzneala lor înaintea lui Dumnezeu sunt acum încă și mai puternice. Sunt alături de noi și ne susțin. Apoi, sfinții nu lipsesc niciodată din Biserică. Poate că astăzi sunt însă ascunși. Cine îl știa pe Părintele Iacov atunci când l-am cunoscut la Mănăstirea „Sfântul David”? Cei mai mulți oameni știaua că acolo sus, la mănăstire, e un călugăr bun, un călugăr cu dragoste. Nu exista însă conștiința că este un om sfânt. Și dacă i-ai fi zis atunci cuiva că acest om este un sfânt, ți-ar fi răspuns: „Sigur, voi pe toți îi faceți sfinți...”.

– Recunoașterea de către Biserică a sfințeniei Părintelui Iacov cred că v-a făcut să vă gândiți cu nostalgie la multe, nu-i așa?

– Odată cu recunoașterea sfințeniei lui am realizat cât de cutremurător lucru este să îți spună Biserica în mod oficial că un om pe care l-ai cunoscut bine este sfânt! Fiindcă, așa cum ți-am

zis, acest om s-a plimbat alături de noi, a mâncat împreună cu noi, am trăit în apropierea lui. Și am știut din proprie experiență, în chip nemijlocit, de cât har și de câtă binecuvântare l-a învrednicit Dumnezeu. Și cu toate acestea, atunci când Biserica recunoaște în chip oficial ceea ce deja știți, te cutremuri.

Sfinții noștri sunt vii. Îi simțim și astăzi, îi invocăm în rugăciune, le cerem ajutorul și ei ne răspund. Multe dintre problemele oamenilor care mă abordează le încredințez acestor sfinți. Și uneori îmi vine să râd, fiindcă fiecăruia îi încredințez anumite probleme, unele Sfântului Porfirie, altele Sfântului Iacov. Și mijlocirea lor este palpabilă. Ajută și vin în sprijinul nostru.

Și mă gândesc uneori că, așa cum l-am cunoscut eu pe Sfântul Iacov, la fel există și astăzi și trăiesc în mijlocul nostru alți oameni, fie călugări, fie preoți, fie simpli mireni, care par oameni obișnuiți, însă sunt sfinți. Și un semn clar în acest sens este când vezi cum unii oameni trăiesc cu deosebită luare-aminte și sunt smeriți. Cred că smerenia este prin excelență însușirea sfinților. Și tocmai smerenia este cea care îi face să își taie voia proprie și să se umple de dragoste pentru

aproapele lor. Omul care nu este smerit nu poate iubi.

Din nefericire însă pentru cei mai mulți dintre noi astăzi, până și în ceea ce-i privește pe copiii noștri, cea mai mare opreliște o reprezintă egoismul și voia proprie. Acestea împiedică harul lui Dumnezeu să lucreze. De multe ori chiar, suntem răspunzători pentru starea copiilor noștri, fiindcă le cultivăm egoismul. Când vezi însă părinți care își cresc copiii smeriți și-i învață anumite lucruri, vezi că și copiii răspund și Dumnezeu îi binecuvântează. Acest lucru se poate observa și în cazul sfinților noștri contemporani: toți au primit bazele unei vieți cucernice în sânul familiei. Și din contră, cred că prin felul în care ne creștem astăzi copiii ne facem pricinuitoarii suferinței lor de mâine. Noi îi vom face să sufere. Comportamentul nostru de astăzi poartă răspunderea pentru rănilor lor de mâine.

Adevărul este că trăim într-o lume care cultivă continuu egoismul copiilor. Spun adesea familiilor: „Îngrijiți-vă să aveți în familia voastră o altă experiență a realității Bisericii!”. Și cunosc astfel de familii. Cunosc familii ai căror copii nu au avut dificultate în a merge la biserică, nu au avut

dificultate în a merge la școala catehetică. Și acolo au cunoscut alți copii și compania acestora le-a fost de folos și i-a întărit. De aceea de multe ori le spun părinților: „Vaccinuri le faceți copiilor voștri, dar vaccinuri duhovnicești le faceți?”.

– Părinte, nu mai continuați, l-am întrerupt brusc, surprinzându-l, încă nu am deschis reportofonul, și i-am zâmbit, scuzându-mă. Și așa am început...

Vasilis Arghiriadis

Harismele Sfântului Iacov

Un om plin de bunătate, un om al smereniei și al iubirii

Puteai recunoaște prezența harului lui Dumnezeu în fiecare aspect al vieții Părintelui Iacov. Din felul în care citea pericopele Scripturii în biserică, din felul în care slujea simțea că trăiește ceea ce făcea! Din felul în care îți dădea o povață, din felul în care vorbea cu oamenii.

Unul dintre primele lucruri pe care le puteai observa la el era această bunătate nețărnută cu care te întâmpina întotdeauna (chiar de fiecare dată, fără excepție!). Să vă dau un exemplu simplu, dar sugestiv:

Taximetristul care m-a dus prima dată la mănăstire mergea frecvent la Părintele. Fiicei sale mai mari îi plăcea chiar să cânte la strună, așa că mergeau împreună și la slujbele mănăstirii. Odată, domnul Thanasis s-a dus la mănăstire împreună cu familia lui. Ieșind de la Vecernie, i-a zis Părintelui Serafim:

– Părinte, să mergem la Părintele Iacov să luăm binecuvântare?

Iritat, Părintele Serafim i-a zis: „Domnul Thanas, sunteți de-ai casei! Părintele a ieșit ieri din spital, abia ce s-a întors la mănăstire, nu-l lăsați un pic să se liniștească?”.

– Iertare, Părinte, mii de scuze, nu știam asta. Pentru numele lui Dumnezeu! Nu vrem să-l oboșim. O să plecăm acum și-l vedem altă dată pe Părintele.

S-au îndreptat deci spre ieșire, dar când au ajuns la mașină, l-au văzut în fața lor pe Părintele Iacov, care îi aștepta:

– Ce faceți, dragilor? Am venit să vă văd, să vă zic la revedere.

Nu îl înștiințase nimeni! Era unul dintre lucrurile pe care Părintele le știa fără să i le fi spus nimeni. Era unul dintre momentele în care vedeai iubirea sa fără margini: în pofida stării de extenuare în care se afla în urma ieșirii din spital, nu a vrut să lase oamenii să plece fără un cuvânt bun, fără să fi avut parte de câteva cuvinte rostite cu blândețe.

Chiar dacă cineva nu l-ar fi cunoscut pe Părintele Iacov, primele manifestări pe care le constata

atunci când îl întâlnea prima dată erau smerenia și dragostea lui. Am amintit mai sus ce impresie i-a făcut Părintelui Gheorghios Kapsanis atunci când l-a vizitat prima oară. Era plin de smerenie și de iubire! Și, bineînțeles, nu ar fi putut fi altfel fiindcă nu există iubire fără smerenie – omul care nu este smerit nu poate iubi.

Smerenia lui se manifesta în fiecare aspect al vieții. Niciodată când am slujit împreună (și au fost nenumărate momente în care am fost împreună-slujitori) nu a primit invitația mea de a trece înaintea mea în soborul de slujbă. Niciodată nu a vorbit de la amvon, niciodată nu a predicat. Nu voia să iasă în evidență. Vorbea, desigur, cu credincioșii, întotdeauna după Sfânta Liturghie, dar și acolo cuvintele sale aveau o reținere și o smerenie pe care le puteai distinge cu ușurință.

O altă formă de manifestare a smereniei sale era deosebitul discernământ pe care îl arăta la trapeza mănăstirii. La Mănăstirea Sfântului David există tradiția să se consume carne la masă (în alte mănăstiri nu se obișnuiește acest lucru). Dacă i se punea deci puțină carne în farfurie, Părintele Iacov nu refuza, dar puțin după aceea,

stând lângă el, vedeai cum lua o bucățică de carne de pe farfuria lui și o puneă ușor pe a ta.

– Dar, Părinte..., încercai tu să te opui.

– Nu Îl mâhni pe Iisus!, îți tăia Părintele vorba înainte să apuci să mai zici altceva.

După puțin timp, lua și restul de carne care îi mai rămăsese pe farfurie și o puneă în farfuria altcuiva.

– Dar, Părinte..., apuca să zică și acela.

– Nu Îl mâhni pe Iisus! Nu Îl mâhni pe Iisus!, îl întrerupea Părintele Iacov, ceea ce însemna „fă ascultare, fă ascultare!”. Fiindcă asta voia să spună, că Domnul Iisus este mâhnit de neascultare. În acest fel, prin acest discernământ, Părintele nu mânca carne aproape niciodată. Cu alte cuvinte, fără să facă pe smeritul și pe marele postitor, se abținea să mănânce carne. Și, pe când celorlalți le lăsa impresia că și el consumă carne, cei care erau în apropierea lui vedeau că de fapt nu se întâmpla așa ceva. Nu a zis niciodată: „Mie să nu îmi puneți carne în farfurie!”. Întotdeauna o lua de pe propria-i farfurie și ți-o dădea ție ca pe un dar. În realitate făcea aceasta ca să nu mănânce el și ca să nu se vadă că nu a mâncat. Și dacă încercai

să te opui...: „Nu Îl mârni pe Iisus, nu Îl mârni pe Iisus!”.

Și acum, când mă gândesc la asta, realizez că și din această formulare reieșea smerenia lui: nu folosea îndemnul „fă ascultare!”, care îl aduce în centrul atenției pe cel care spune aceasta, ci folosea cuvintele „nu Îl mârni pe Iisus!”, retrăgând propria-i persoană din îndemnul respectiv și aducând în mintea ascultătorului Persoana Mântuitorului.

Cu o astfel de smerenie și dragoste îi întâmpina Părintele Iacov pe cei care vizitau mănăstirea. Și relaționarea sa cu aceștia era imediată și plină de căldură. Se îngrijea el însuși de ei (ca de altfel și ceilalți părinți ai mănăstirii) și îi cuprindea în îmbrățișarea plină de delicatețe și căldură a inimii sale din prima clipă. Conform tradiției patristice, le oferea celorlalți odihnă trupească și apoi găsea timp și o modalitate de a-i odihni și sufletește. Ușor-ușor îți dădeai seama că acest om era deosebit. Și era deosebit fără să facă ceva care să-l facă deosebit.

Cu timpul, Părintele vedea cum la mănăstire veneau din ce în ce mai mulți oameni. Nu veneau

doar locuitori din zonele dimprejur, ci și vizitatori de departe. Și împreună cu oamenii simpli veneau și oameni cu funcții importante sau persoane cu o anumită poziție socială: episcopi, profesori universitari, medici renumiți, avocați cunoscuți, juriști de la Curtea de Casație și mulți alții. Și Părintele îmi spunea:

– Părinte, ce găesc la mine, Iacov cel de lut? De ce vin la mine, care n-am carte, atâția oameni de știință?

Și vedeai că ceea ce spunea credea. Nedumerirea sa era sinceră și neprefăcută. Niciodată nu s-a mândrit cu mulțimea de oameni care veneau să-l vadă, nici cu persoanele înalte care îl vizitau. Niciodată nu s-a trufit cu calitatea sa de a fi alături de oameni și de a le rezolva problemele, de a-i odihni. Niciodată nu s-a mândrit că oamenii plecau de la mănăstire schimbați, odihniți, plini de însuflețire. Niciodată nu i-a privit pe fiii săi duhovnicești ca pe o proprietate a sa. Nu a vrut să aibă adepti fiindcă era Părinte. Pe toate le atribuia lui Dumnezeu, Preasfintei Sale Maici și Sfântului David.

Iubirea de care dispunea era faptul esențial pe care îl simțea la spovedanie. Cu toate că nu

I-am avut în chip nemijlocit ca duhovnic, am vorbit însă împreună de foarte multe ori despre aspecte legate de spovedanie fiindcă, fiind și eu duhovnic, i-am cerut încă din tinerețe sfatul în probleme legate de Taina Pocăinței. Dincolo de asta, știam de la oamenii care mergeau și se spovedeau la Părintele cât de măreață era atitudinea sa ca duhovnic.

Cel care mergea să se spovedească la Părintele Iacov se simțea înconjurat de iubirea sa. Și totodată simțea și minunata lui smerenie. Spunea continuu cât de păcătos este el însuși și cât de groaznice sunt păcatele pe care le-a făcut. Și dacă nu l-ai fi cunoscut, ai fi putut să te întrebi: „Dar bine, omul acesta a ajuns călugăr cu atâtea păcate pe care zice că le-a făcut?”. Însă smerenia și frângerea inimii sale te ajutau să-ți deschizi inima și să vorbești. Simțeau că ai în fața ta un om care are toată smerenia din lume, astfel încât efortul pe care era nevoie să-l faci pentru a-ți înfățișa cele mai întinate laturi ale sufletului tău devenea mai ușor. Așa simțeau și în felul acesta te puteai deschide. Propria sa smerenie o înlesnea pe a ta. Dar era o smerenie adevărată, nu un artificiu. Uneori se pleca la pământ atunci când spovedea

pe cineva. Îngenunchea și atingea pământul cu fruntea. Și așa, îngenuncheat, asculta mărturisirea omului.

Iubirea sa era însoțită, așa cum este firesc, și de o mare îngăduință și mărinimie. Nu exista ceva ce să-i fi mărturisit Părintelui Iacov și acesta să te facă să-ți fie rușine pentru ceea ce ai spus. Și aceasta se vedea din modul în care continua să se raporteze la tine atât în acel moment, cât și ulterior, când îl mai vizitai. Te privea cu aceeași bunătate și dragoste pe care o avea față de tine întotdeauna. Mergeai cu o anumită rețineră și plin de rușine pentru ceea ce îți aminteai că i-ai spus, dar modul în care el te îmbrățișa nu lăsa loc niciunei bănuieli că ceea ce ai spus l-ar fi influențat câtuși de puțin. Atitudinea sa era starea de bucurie! În inima sa nu avea decât bucurie pentru faptul că te-ai mărturisit și ai scăpat de ceea ce te ținea întinat și păcătos. Niciodată nu s-a purtat cu asprime cu fiii săi duhovnicești, nu a descurajat pe nimeni. Avea adâncă iubire de oameni în inima sa și aceasta se reflecta pe chipul său și în felul în care vorbea. Știa întotdeauna cum să se îngrijească de oameni, cum să găsească pentru ei mijloacele potrivite de tămăduire, fără să-i rănească sau să-i facă să se simtă rău.

Și după ce-i vedeai iubirea, îngăduința și mărinimia lui, te surprindea uriașa lui smerenie: „Cine sunt eu, să vină oamenii și să-mi spună atâtea lucruri despre ei înșiși?”, spunea în mod repetat.

Smerenia sa era ceva ce avea pur și simplu din fire. Era ceva ce cultivase cu deosebire pe parcursul vieții sale. A trecut prin greutăți – vom vorbi despre acestea mai târziu. Dar și mai de vreme am amintit că fusese necăjit de un călugăr în primii ani ai vieții sale în mănăstire. A fost necăjit mult. Dar a arătat o imensă răbdare în fața comportamentului dificil al fratelui său. Și de aceea se întreba: „În ce stare e oare sufletul acela?”. Și, așa cum am spus deja, a întrebat și a primit răspunsul. Și a continuat să-l pomenească pe acel frate, să-i aprindă lumânare și să păstreze în sufletul său aprinsă flacăra iubirii pentru el.

Cu toată această iubire și smerenie, Părintele putea să mute munții din loc, adică să înrâurească viețile oamenilor, să le atingă sufletele și să-i facă să se schimbe. Fiindcă schimbarea oamenilor este cu adevărat marea minune. Aceasta le este foarte greu lor: să-și schimbe viața. El îi făcea deci să înțeleagă că viața în pocăință este viața adevărată și realizabilă și oamenii primeau putere

prin cuvintele și prin personalitatea lui și înain-tau pe cale – își schimbau viața.

Totodată, avea nevinovăție, bunătate și curăție a inimii. Deseori, mulți chiar interpretau greșit această nevinovăție a sa și o considerau naivitate și ușurătate a minții. Însă Părintele Iacov nu era naiv. Era [curat la inimă și] plin de bunătate. Probabil moștenise această curăție din familie și de la mama sa, despre care ne spune că era o femeie de mare curăție sufletească. Această curăție era și rodul smereniei – iată cum iarăși smerenia este temelie! Părintele nu a crezut niciodată despre el însuși că este pasămite cineva. Și când vedea lumea venind în număr mare la mănăstire, toate le pune pe seama Sfântului David. Chiar în ultimul an al vieții sale, văzând câtă lume venise la hramul mănăstirii, mi-a zis: „Ai văzut, dragul meu, cât de mare este Sfântul nostru? Ai văzut câtă lume vine și i se închină? Ai văzut ce Sfânt însemnat avem?”. Nici o clipă nu i-a trecut prin gând, nici măcar atunci, la sfârșitul vieții sale, că renumele său atrăgea oamenii, că toată acea lume venise și pentru el.

Dacă m-ar întreba deci cineva care era cea dintâi impresie pe care ți-o făceai văzându-l pe Părintele Iacov, i-aș răspunde următorul lucru: nemărginita bunătate, smerenia lui profundă și iubirea neprefăcută.

Desigur, părintele avea și alte calități, foarte umane și plăcute, pe care le puteai observa imediat ce îl cunoșteai. De pildă, avea umor. Istori-sea întâmplări din satele în care mergea și avea și ușurința de a imita uneori vocile oamenilor pe care-i întâlnea acolo. Își împodobeia deci cuvântul cu istorisiri plăcute, care îți lăsau însă întotdeauna ceva în suflet. Și te simțeai foarte bine să fii lângă el și să-l ascuți.

O altă trăsătură pe care o puteai recunoaște la Părintele Iacov, atunci când îl ascultai prima dată în timp ce citea în biserică pericope din Sfânta Scriptură, era profunda sa finețe duhovnicească. Îmi amintesc cum odată am mers la mănăstire împreună cu arhiepiscopul de atunci al Cretei, Înaltpreasfințitul Timótheos. S-a întâmplat deci ca acesta să-l audă în timp ce citea Paremiile în timpul slujbei. Înaltpreasfințitul s-a întors atunci înspre mine și mi-a zis:

– Ce studii are părintele?

– Înaltpreasfințite, Părintele a terminat școala generală, nu are studii, i-am răspuns eu.

– Dar nu auzi cum citește? Extraordinar!

Într-adevăr, Părintele Iacov citea în așa fel, încât realizai că trăia ceea ce citea și totodată te ajuta și pe tine să înțelegi.

Știa să aline oamenii și să le dea nădejde

Îmi amintesc cum odată, pe când Mitropolit al Halkidei era încă Înaltpreasfințitul Nikólaos, a venit un grup de oameni din Atena la Biserica „Sfântul Nicolae” Galataki pentru cele trei zile libere de sărbătoarea Cincizecimii. Între aceștia se afla și vrednica de veșnică pomenire Galátia Grigoriadou Souréli, autoare de cărți pentru copii și producătoare de emisiuni radiofonice. În acele zile obișnuiam să merg și eu la mănăstire să slujesc. La sfârșitul Sfintei Liturghii, în timp ce beam o cafea împreună cu ei, i-am auzit întrebându-se unde ar merita să meargă în zonele dimprejur și ce ar putea să vadă. Le-am zis atunci:

– La Cuviosul David ați fost vreodată?

– Nu, mi-au răspuns.

– Nu-l cunoașteți pe Părintele Iacov?